

Arbetskostnadsindex för arbetare och tjänstemän inom privat sektor (AKI)

2011

AM0301

I denna beskrivning redovisas först allmänna och legala uppgifter om undersökningen samt dess syfte och historik. Därefter redovisas undersökningens innehåll och tillförlitlighet samt hur den genomförs och hur man kan ta del av resultaten. Genom att klicka på en rubrik i innehållsförteckningen kommer man direkt till aktuellt avsnitt.

Innehållsförteckning

A	Administrativa uppgifter	2
A.1	Ämnesområde.....	2
A.2	Statistikområde.....	2
A.3	SOS-klassificering.....	2
A.4	Statistikansvarig.....	2
A.5	Statistikproducent.....	2
A.6	Uppgiftsskyldighet.....	3
A.7	Sekretess och regler för behandling av personuppgifter.....	3
A.8	Gallringsföreskrifter.....	3
A.9	EU-reglering.....	3
A.10	Syfte och historik.....	3
A.11	Statistikanvändning.....	3
A.12	Uppläggning och genomförande.....	4
A.13	Internationell rapportering.....	4
A.14	Planerade förändringar i kommande undersökningar.....	4
B	Kvalitetsdeklaration	4
B.0	Inledning.....	4
B.1	Innehåll.....	4
1.1	Statistiska målstorheter.....	4
1.1.1	Objekt och population.....	5
1.1.2	Variabler.....	5
1.1.3	Statistiska mått.....	7
1.1.4	Redovisningsgrupper.....	7
1.1.5	Referenstider.....	7
1.2.	Fullständighet.....	7
B.2	Tillförlitlighet.....	8
2.1	Tillförlitlighet totalt.....	8
2.2	Osäkerhetskällor.....	8
2.2.1	Urval.....	8
2.2.2	Ramtäckning.....	8
2.2.3	Mätning.....	8
2.2.4	Svarsbortfall.....	8

2.2.5	Bearbetning	8
2.2.6	Modellantaganden	8
2.3	Redovisning av osäkerhetsmått	8
B.3	<i>Aktualitet</i>	8
3.1	Frekvens	8
3.2	Framställningstid	8
3.3	Punktlighet	9
B.4	<i>Jämförbarhet och sammanvändbarhet</i>	9
4.1	Jämförbarhet över tiden	9
4.2	Jämförbarhet mellan grupper	9
4.3	Sammanvändbarhet med annan statistik	10
B.5	<i>Tillgänglighet och förståelighet</i>	10
5.1	Spridningsformer	10
5.2	Presentation	10
5.3	Dokumentation	10
5.4	Tillgång till primärmaterial	10
5.5	Upplysningstjänster	10

A Administrativa uppgifter

A.1 Ämnesområde

Ämnesområde: Arbetsmarknad

A.2 Statistikområde

Statistikområde: Löner och arbetskostnader

A.3 SOS-klassificering

Ingår ej i Sveriges officiella statistik.

A.4 Statistikansvarig

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån (SCB)
Postadress: 701 89 ÖREBRO
Besöksadress: Klostersgatan 23
Kontaktperson: Allan Henrysson
Telefon: 019-17 62 02
E-post: fornamn.efternamn@scb.se

A.5 Statistikproducent

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån (SCB)
Postadress: 701 89 ÖREBRO
Besöksadress: Klostersgatan 23
Kontaktperson: Allan Henrysson

Telefon: 019-17 62 02
E-post: fornamn.efternamn@scb.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Skyldighet att lämna uppgifter till den underliggande undersökningen, KLP (2010 och 2011) föreligger enligt lagen om den officiella statistiken (SFS 2001: 99) och MI:s föreskrifter (SCB-FS 2001: 8).

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

A.8 Gallringsföreskrifter

Inte aktuellt. Underlaget från Konjunkturstatistik, löner för privat sektor (KLP), gallras löpande efter två år (se Beskrivning av statistiken för AM0101).

A.9 EU-reglering

Ingen reglering föreligger.

A.10 Syfte och historik

Arbetskostnadsindex skall mäta företagens genomsnittliga arbetskraftskostnader för privat sektor totalt men även för dess olika delbranscher och aggregat av dessa. Beräkningar görs för arbetare och tjänstemän inom privat sektor.

Indexserierna används bland annat som prognosinstrument vid bedömning av det nationella ekonomiska läget, som underlag vid prispförhandlingar (exempelvis indexreglering i avtal mellan olika parter) och för att åskådliggöra företagens arbetskraftskostnadsutveckling.

Arbetskostnadsindex för industriarbetare beräknades första gången 1967 (1967=100) och publicerades i det statistiska meddelandet AM15. Detta index var en vidareutveckling av indexserien "Lön för arbetad tid" som under perioden 1947 – 1967 insamlade uppgifter om lönedata kvartalsvis. Under denna period, liksom nu, innefattade arbetskostnadsindexen även indirekta lönekostnader (semesterlön, helgdagslön etc.) och arbetskraftskostnader (ATP-avgift, sjukförsäkringsavgift etc.).

Från och med februari 1974 påbörjades en ny arbetskostnadsindexserie (årsvis för industritjänstemän) med 1973 som basår och med näringsgrenarna indelade enligt SNI69. Denna serie publicerades i serien AM27. 1995 publicerades för första gången kvartalsserier för både arbetare och tjänstemän och innehållet i serien AM27 ersätts med kvartalsvärden. 1997 ersattes både AM15 och AM27 med den publikationen AM39. AM39 lades ned i samband med att AKI upphörde med att till höra Sveriges officiella statistik (SOS) under halvårsskiftet 2008.

Fr.o.m. januari 2009 publiceras AKI enligt SNI2007 med basperiod januari 2008 för arbetare respektive tjänstemän. Publiceringen sker på SCB:s hemsida och innefattar förutom pressmeddelande, indexserier för arbets- och lönekostnader. På hemsidan redovisas även kostnaderna i kronor.

A.11 Statistikanvändning

Det primära användningsområdet för Arbetskostnadsindex är att utföra prisjusteringar enligt avtal mellan företag. Förutom som prisjusteringar används Arbetskostnadsindex för att bedöma det nationella ekonomiska läget.

A.12 Uppläggning och genomförande

Arbetskostnadsindex är inte en insamlade produkt utan är uppbyggd av primärdata från flera andra olika undersökningar. Från Konjunkturstatistik, löner för privat sektor (KLP, AM0101) hämtas varje månad uppgifter om bland annat lönekostnader och sjuklön för både arbetare och tjänstemän. Från Lönestrukturstatistik, privat sektor (SLP, AM0103) hämtas komponenter angående bland annat förmåner, helglöner och arbetade timmar som integreras i AKI. Slutligen används semesterlönegrundande frånvarotimmar från Arbetskraftsundersökningar (AKU, AM0401) i beräkningen av semesterlön.

Med hjälp av dessa komponenter beräknas varje månad företagets kostnader för arbetad och ej arbetad tid. På denna kostnad adderas arbetsgivaravgifter, avtalade försäkringskostnader och särskild löneskatt för att slutligen få fram en arbetskostnad per timme för arbetare och per månad för tjänstemän. Utifrån dessa arbetskostnader beräknas därefter ett månatligt index för såväl arbetare som för tjänstemän inom den privata sektorn.

Indextal beräknas för ett antal olika branscher enligt SNI2007 (standard för svensk näringsgrensindelning).

A.13 Internationell rapportering

Ingen internationell rapportering sker.

A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Det finns inga planerade förändringar av Arbetskostnadsindex i nuläget.

B Kvalitetsdeklaration

B.0 Inledning

Syftet med undersökningen är att belysa den genomsnittliga arbetskostnaden och dess förändring över tiden inom den privata sektorn. Inom verkstadsindustrin, SNI 25-30, 33, görs detta på aggregat av SNI tvåsiffernivå medan övriga branscher skattas på SNI bokstavnivå.

B.1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

Arbetskostnadsindex är ingen insamlade produkt utan är uppbyggt av primärdata från flera andra undersökningar. Från Konjunkturstatistik, löner för privat sektor (KLP, AM0101) hämtas varje månad uppgifter om bland annat lönekostnader och sjuklön för både arbetare och tjänstemän. Från Lönestrukturstatistik, privat sektor (SLP, AM0103) hämtas komponenter angående bland annat förmåner, helglöner och arbetade timmar som integreras i AKI. Slutligen används semesterlönegrundande frånvarotimmar från Arbetskraftsundersök-

ningar (AKU, AM0401) i beräkningen av semesterlön.

Med hjälp av dessa komponenter beräknas varje månad företagens kostnader för arbetad och ej arbetad tid. På denna kostnad adderas arbetsgivaravgifter, avtalade försäkringskostnader och särskild löneskatt för att slutligen få fram en arbetskostnad per timme för arbetare och per månad för tjänstemän. Utifrån dessa arbetskostnader beräknas därefter ett månatligt index för såväl arbetare som för tjänstemän i den privata sektorn.

Indextal beräknas för ett antal olika branscher enligt SNI2007 (standard för svensk näringsgrensindelning 2007).

1.1.1 Objekt och population

AKI undersöker arbetare och tjänstemän inom privat sektor utom SNI A (jord-, skogbruk och fiske), T (Förvärvsarbete i hushåll) och U (Verksamhet vid internationella org., utl. ambassader o.d.). Med företag inom privat sektor avses handelsbolag, kommanditbolag, aktiebolag, ekonomiska föreningar, stiftelser och ideella föreningar och som har minst fem anställda enligt företagsdatabasen (FDB).

Populationen definieras med att den institutionella sektorkoden motsvarar företag inom icke-finansiell företagssektor, finansiell företagssektor, kyrko-kommunal sektor, hushåll, icke vinstdrivande hushållsorganisationer, samt aktiebolag utom bank och försäkring hänförliga till landstingskommunal-, primärkommunal och statlig sektor. Offentligt ägda aktiebolag samt statliga affärsverk och Sveriges riksbank ingår i undersökningen.

Företagen delas in i storleksklasser från fem anställda och uppåt. Som anställda definieras personal med marknadsmässig lönesättning i åldern 18 - 64 år. Personer i arbetsmarknadspolitiska åtgärder, ombordanställda i utrikes sjöfart samt betinganställda ingår inte i Arbetskostnadsindex.

Som arbetare definieras anställda tillhörande LO:s avtalsområde. Anställda som går under medarbetaravtal definieras oftast som tjänstemän liksom anställda inom SACO:s och TCO:s avtalsområden.

För mer info hänvisas till SCBDOK för AM0101, AM0103 och AM0401.

1.1.2 Variabler

Timlöner för arbetad tid hämtas från *Konjunkturstatistik, löner för privat sektor (KLP)*. I timlönen ingår utbetald lön före skatteavdrag svarande mot arbetade timmar (tidlön, prestationslön, ackordskompensation, ackordsöverskott, risktillägg, smutstillägg m.m., skifttillägg, skiftformstillägg, övertidsersättning väntetidsersättning, tillägg för obekvämt arbetstid, restid, gångtid). Från och med 1999 års undersökningar utesluts jourersättning från lönevariabeln lön för arbetad tid. Jourersättningar redovisas istället tillsammans med kontanta ersättningar och naturaförmåner.

Vid skattningen av variabeln **helglön** används både genomsnittlig timlön för arbetad tid (exklusive övertid) och helglön, uttryckt i kronor per timme från senast tillgängliga strukturstatistik över arbetarlöner (*2010 års lönestrukturstatistik*). Med hjälp av dessa variabler beräknas en **helglönkvot** (helglön/

genomsnittlig timlön exklusive övertid). Den utbetalda helglönen för aktuell mätperiod beräknas sedan genom att multiplicera helglönekvoten med mätperiodens genomsnittliga timlön för arbetad exklusive övertid tid enligt månadsundersökningen *Konjunkturstatistik, löner för privat sektor (KLP)*. Helglönekvoten uppdaterades med 2010 års strukturstatistik från och med beräkningarna av definitiva indextal januari 2010 och preliminära indextal för januari 2011.

Aktuell månads **semesterlön** skattas enligt en modell. Vid beräkningen används *Arbetskraftsundersökningarnas (AKU)* månatliga redovisningar över semesterlönegrundande frånvaro och arbetade timmar. Med dessa båda variabler som underlag, omräknade till ett rullande årsgenomsnitt, beräknas en semesterlönegrundande frånvaroprocentsats för olika branscher inom den privata sektorn. Semesterlön utgår enligt lag med 12 procent på utbetald lönesumma före skatt. Utöver den lagstadgade semesterlöneprocentsatsen tillkommer en procentenhet för semesterlöner enligt förbundsavtal. Semesterlönen för aktuell period beräknas därefter genom multiplikationen semesterlönegrundande frånvaroprocent * semesterlöneprocent * genomsnittlig timlön för arbetad tid för aktuell mätperiod.

Sjuklön hämtas från *Konjunkturstatistik, löner för privat sektor (KLP)*. Vid beräkningen av sjuklön i AKI används ett rullande genomsnitt omfattande de fyra senaste mätmånadernas genomsnittliga sjuklöner.

Andra kontanta ersättningar och förmåner undersöks i SCB:s årliga *Strukturstatistik löner för arbetare och tjänstemän inom privat sektor*. Förmånerna vilka avser det värdet för perioden september årligen hålls konstanta och uppdateras en gång årligen. Definitionen av kontanta ersättningar och förmåner har från 1997 års strukturlöneundersökning för arbetare delvis ändrats till att även omfatta jour- vänte- och restidsersättning. På grund av detta skedde under redovisningsåret 1999 en mindre dubbelredovisning av vänte- och restidsersättningar då de även ingår i variabeln lön för arbetad tid i *Konjunkturstatistiken, löner för privat sektor (KLP)*. För tjänstemän skattas dessa ersättningar fr.o.m. år 2000 från den årliga lönestrukturstatistiken avseende tjänstemän inom privat sektor. En årsvis förmånskvot beräknas, vilken multipliceras med tjänstemännens månadslön för aktuell mätmånad. Variabeln innehåller förutom förmåner som ersättningar för bil, drivmedel m.m., ersättningar för jour-, beredskaps- och väntetid samt restid utanför ordinarie arbetstid. Före år 2000 ingick förmåner i konjunkturlönestatistikens variabel *genomsnittlig månadslön*.

Arbetskostnadsindex för tjänstemän baseras på genomsnittliga **överenskomna månadslöner** inklusive provisioner, tantiem, premielöner och naturaförmåner m.m. från *Konjunkturstatistik, löner för privat sektor*. Den genomsnittliga månadslönen beräknas i denna undersökning som kvoten mellan överenskommen månadslön plus provisioner m.m. dividerat med antal heltidstjänstemän, (deltidspersoner räknas om till heltidspersoner). Eftersom beräkningarna av arbetskostnadsindex för tjänstemän baseras på konjunkturstatistikens överenskomna månadslöner för överenskommen arbetstid enligt anställningsavtal så görs en justering för eventuella arbetstidförändringar.

För att beräkna den genomsnittliga månadsarbetstiden används genomsnittlig veckoarbetstid för olika branscher från *Lönestrukturstatistiken* för tjänstemän inom privat sektor.

För både arbetare och tjänstemän beräknas arbetsgivaravgifter enligt lagar och avtal. Dessa avgifter beräknas i procent av lönesumman.

– avtalade sociala avgifter (arbetare)

I AKI används de procentsatser som ingår i SAF-LO avtalet. Dessa fastställs innan årets början och kan i teorin ändras under året. Hämtas från bland annat Svenskt Näringsliv. (5,41 procent för 2011)

– avtalade sociala avgifter (tjänstemän)

I AKI används de procentsatser som ges för tjänstemän som omfattas av ITP 2. Procentsatsen för ITP ses som preliminär under året och kommer att fastställas efter årets slut. Anledningen till att det endast kan göras en uppskattning beror på att ITP-premien styrs av företagets ålders- och inkomststruktur, ju äldre och ju bättre lön desto större blir ITP-premien. (11,41 procent varav 10,90 procentenheter motsvarar ITP-premien för 2011)

– lagstadgade arbetsgivaravgifter

De lagstadgade arbetsgivaravgifterna är samma för arbetare och tjänstemän. För 2011 används 31,42 procent.

För personer som vid årets ingång inte fyllt 26 år är dock de lagstadgade arbetsgivaravgifterna sänkta till 15,49 %. Utifrån den relativa fördelningen av lönesumman mellan grupperna >25 och < 26, tas en ny procentsats fram avseende den lagstadgade arbetsgivaravgiften.

I arbetskostnaden ingår även **särskild löneskatt** på pensionskostnaderna för de anställda vilket innebär bl.a. att löneskatt betalas på pensionspremier. Den särskilda löneskatten för 2011 motsvarar ca 1 % av lönesumman för arbetare och ca 2,5 % för tjänstemän.

1.1.3 Statistiska mått

Genomsnittliga nivåer, indextal och förändringstal.

1.1.4 Redovisningsgrupper

Inom verkstadsindustrin (SNI 25-30,33) redovisas skattningarna på aggregerad tvåsiffernivå. För övriga branscher inom den privata sektorn redovisas skattningarna på bokstavs nivå.

1.1.5 Referenstider

Referenstid är kalendermånad.

1.2. Fullständighet

AKI beskriver den totala arbetskostnadsutvecklingen för arbetare respektive tjänstemän var för sig inom privat sektor.

B.2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Arbetskostnadsindex baseras på *Konjunkturstatistik, löner för privat sektor (AM0101)* och *Lönestrukturstatistik, privat sektor (AM0103)*. Se dessa undersökningar.

2.2 Osäkerhetskällor

Arbetskostnadsindex baseras på *Konjunkturstatistik, löner för privat sektor (AM0101)* och *Lönestrukturstatistik, privat sektor (AM0103)*. Se dessa undersökningar.

2.2.1 Urval

Arbetskostnadsindex baseras på *Konjunkturstatistik, löner för privat sektor (AM0101)* och *Lönestrukturstatistik, privat sektor (AM0103)*. Se dessa undersökningar.

2.2.2 Ramtäckning

Arbetskostnadsindex baseras på *Konjunkturstatistik, löner för privat sektor (AM0101)* och *Lönestrukturstatistik, privat sektor (AM0103)*. Se dessa undersökningar.

2.2.3 Mätning

Arbetskostnadsindex baseras på *Konjunkturstatistik, löner för privat sektor (AM0101)* och *Lönestrukturstatistik, privat sektor (AM0103)*. Se dessa undersökningar.

2.2.4 Svartsbortfall

Arbetskostnadsindex baseras på *Konjunkturstatistik, löner för privat sektor (AM0101)*, *Lönestrukturstatistik, privat sektor (AM0103)* och *Arbetskraftsundersökningarna (AM0401)*. Se dessa undersökningar.

2.2.5 Bearbetning

Arbetskostnadsindex baseras på *Konjunkturstatistik, löner för privat sektor (AM0101)*, *Lönestrukturstatistik, privat sektor (AM0103)* och *Arbetskraftsundersökningarna (AM0401)*. Se dessa undersökningar.

2.2.6 Modellantaganden

Inga modellantaganden görs. Statistiken avser företag med fem eller fler anställda.

2.3 Redovisning av osäkerhetsmått

Görs ej för indextal.

B.3 Aktualitet

3.1 Frekvens

Samtliga arbetskostnadsindex redovisas månadsvis. Det framräknade resultatet publiceras därefter den 30:e varje månad (utom i mars eftersom januari- och februarivärden publiceras samtidigt i april) på SCB:s internethemsida (www.scb.se/am0301).

3.2 Framställningstid

Framställningstid för preliminära indextal beräknas till nio veckor efter mätmånadens slut. De preliminära indextalen uppdateras efter ytterligare tolv månader och fastställs därefter som definitiva.

3.3 Punktlighet

Publicering sker enligt publiceringsplanen för Arbetskostnadsindex (http://www.scb.se/Pages/PublishingCalendarStartPage_259921.aspx?Produkt=AM0301).

B.4 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

Arbetskostnadsindex för arbetare inom industrin har redovisats enligt branschstandard SNI 69 sedan 1973 (basår 1973=100). Omläggningen till branschstandard SNI 92 från och med 1994 (basår 1974=100) medförde att endast indextal för den totala industrin, tillverkningsindustrin och verkstadsindustrin kan räknas om från ett basår till ett annat.

Från och med 1997 publicerades både arbetskostnadsindex för industriarbetare och arbetskostnadsindex för arbetare och tjänstemän inom den privata sektorn månadsvis. De båda indexserierna publicerades tillsammans i föreliggande Statistiska meddelande och de gamla serierna AM 15 SM och AM 27 SM upphörde därmed.

Från och med 1998 upphörde publiceringen av de kvartalsvisa indexserierna för arbetare och tjänstemän inom privat sektor.

För arbetskostnadsindex för arbetare och tjänstemän inom privat sektor finns inga data före 1994.

Mellan åren 1996 och 2008 publicerades Arbetskostnadsindex månatligen enligt SNI 2002. Indexserierna omfattade då industriarbetare, övriga arbetare och tjänstemän inom den privata sektorn.

Från och med 2008 löper den nuvarande versionen av Arbetskostnadsindex enligt SNI 2007 för arbetare och tjänstemän inom den privata sektorn. I SNI 2007 har redovisningsgrupper på bokstavnivå tagits fram som på bästa möjliga sätt ska motsvara redovisningsgrupperna för arbetare och tjänstemän i SNI 2002. Det är dock värt att notera att det inte råder något "ett-till-ett"-förhållande mellan gamla och nya redovisningsgrupper för Arbetskostnadsindex. Se "Meddelande i samordningsfrågor för Sveriges officiella statistik, SNI 2007" (http://www.scb.se/statistik/publikationer/OV9999_2007A01_BR_00_X71OP0701.pdf). sidan 34, för tablå om grov överensstämmelse på bokstavnivå mellan SNI 2002 och SNI 2007.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

Som medlemsland i Europeiska Unionen producerar Sverige även ett internationellt arbetskostnadsindex *Labour Cost Index (LCI)*. LCI produceras kvartalsvis

för alla storleksklasser av företag. Indextalen i LCI redovisas både för arbetare respektive tjänstemän på SCB:s hemsida och sammanslaget på Eurostats hemsida.

4.3 Sammanvändbarhet med annan statistik

Då lönekostnader är den största komponenten av arbetskostnaden kan utvecklingen av AKI jämföras med utvecklingen av lönerna i undersökningen *Konjunkturstatistik, löner för privat sektor (AM0101)*.

B.5 Tillgänglighet och förståelighet

5.1 Spridningsformer

Uppgifterna publiceras kortfattat avseende år 2011 i pressinformation på SCB:s webbplats (www.scb.se) vardagar den 30:e varje månad (januari och februari publiceras dock samtidigt). Om den 30:e i månaden infaller en lördag publiceras siffrorna den 29:e och om den 30:e är en söndag publiceras uppgifterna följande måndag.

5.2 Presentation

Uppgifterna publiceras på produktsidan med tabeller i kombination med förklarande text.

5.3 Dokumentation

Ingen ytterligare dokumentation av AKI 2011 finns tillgänglig.

5.4 Tillgång till primärmaterial

De redovisade primäruppgifterna från enskilda uppgiftslämnare är sekretesskyddade liksom uppgiftslämnarnas organisationsnummer. Dessa uppgifter lämnas inte ut.

5.5 Upplysningstjänster

Allan Henrysson, tfn 019-17 62 02,
e-post: foramn.efternamn@scb.se
vid Enheten för Löne- och Arbetskostnadsstatistik, SCB,
701 89 Örebro

2011-04-29